

چرا به جنگ خندق، احزاب نیز گفته می‌شود؟

به خاطر حضور نیروهای مختلف از قبیله ها و طایفه های گوناگون همراه قریش از مکه به جنگ خندق، جنگ احزاب هم گفته می‌شود.

به خاطر حضور نیروهای مختلف از قبیله ها و طایفه های گوناگون همراه قریش از مکه به جنگ خندق، جنگ احزاب هم گفته می‌شود.

به گزارش خبرنگار مهر، گروه دین و اندیشه خبرگزاری مهر برخی از پرتعدادترین سؤالاتی که توسط مردم از مرکز ملی پاسخگویی به سؤالات دینی پرسیده می‌شود را برای آگاهی مخاطبان ارائه می‌کند.

چرا به جنگ خندق، احزاب نیز گفته می‌شود؟

با گسترش روزافزون اسلام، مشرکین و بت پرستان احساس خطر کرده و برای مقابله با آن دست به هر اقدامی می‌زدند و توطئه‌های مختلف آنها دربارهٔ پیامبر - صلی الله علیه و آله - عملی نمی‌شد و همواره به شکست می‌انجامید ولی همواره به آزار و اذیت پیامبر ادامه می‌دادند. تا اینکه پیامبر بعد از ۱۳ سال از بعثت به یثرب که بعداً مدینه نامیده شد، هجرت کردند و به تشکیل حکومت پرداخته و به تعداد مسلمین هم افزوده شد.

سرانجام دشمنان اسلام برای مقابله اسلام دست به اقدامات نظامی زدند که این اقدامات در ابتدا اکثراً از جانب قریش و مکیان صورت می‌گرفت و چندین جنگ با مسلمین کردند که در بیشتر آنها شکست می‌خوردند و این جنگها نیز هر کدام نام مخصوصی دارند و نام آنها را یا از آن محلی که جنگ در آن واقع می‌شد می‌گرفتند یا بنام قبیله و قومی که با آن جنگ می‌کردند، یا نامهای دیگر بودند.

در سال پنجم از هجرت پیامبر - صلی الله علیه و آله - به مدینه، کفار و بت پرستان که از گسترش روزافزون اسلام احساس خطر می‌کردند و خود را در معرض نابودی می‌دیدند، علیه اسلام و پیامبر فعالیت خود را بیشتر کردند و این دفعه دشمنان اسلام فقط مشرکان مکه نبود بلکه به تحریک یهودیان مدینه و اطراف آن، که با پیامبر میانه خوبی نداشتند، همگی جمع شدند و اتحادیهٔ نظامی نیرومندی را تشکیل دادند. [۱] و از قبایل و طایفه‌های مختلف مردم عربستان در آن شرکت کردند و هدفشان از بین بردن اسلام و به شهادت رساندن پیامبر و مسلمین بود. در تاریخ اسلام به این جنگ، جنگ خندق یا جنگ احزاب می‌گویند. [۲]

جنگ خندق گفته می‌شود چون در این جنگ مسلمین به پیشنهاد سلمان فارسی و به دستور پیامبر اسلام - صلی الله علیه و آله - دور مدینه را که احتمال می‌رفت دشمن از آن طرف حمله کند خندق کنند، تا دشمن نتواند به راحتی به داخل شهر نفوذ کند. لذا به خاطر این خندق آنرا جنگ خندق گفتند.

اما چرا به این جنگ، جنگ احزاب گفتند، این هم همانطور که گفته شد به خاطر حضور نیروهای مختلف از قبیله ها و طایفه های گوناگون همراه قریش از مکه و قبیله‌هایی همچون بنی‌نضیر و بنی‌قریظه که از گسترش اسلام و نیرومند شدن آن می‌ترسیدند لذا به همین خاطر هم به این جنگ احزاب نیز گفته می‌شود. احزاب یعنی حزبه‌ها، گروه‌ها و دسته‌ها.

چون قریش و مکیان و همچنین قبیله‌های دیگر چه یهودی و چه بت پرست به تنهایی توان مقابله و رویارویی با اسلام را نداشتند لذا نقشه کشیدند که چگونه باید جلوی گسترش اسلام را بگیرند و برای این کار قریش با تحریک یهودیان که نقشه اصلی این جنگ توسط آنها و به دست حیی بن اخطب و هم فکران یهودی او از قبیله بنی‌نضیر کشیده [۳] شده بود با تلاشهای زیاد و جمع آوری نیرو به طرف مدینه حرکت می‌کنند و در بین راه هم با قبیله‌هایی همچون غطفان، بنی‌ضرار، بنی‌مُرّه، بنی‌اشجع [۴] و دیگر قبایل که با مسلمانان دشمنی داشتند متحد می‌شوند و از نظر مالی و نیروهای نظامی هم پیمان شدند.

ولی این بار نیز نقشه آنها نقش بر آب شد چون پیامبر اسلام - صلی الله علیه و آله - از طریق جاسوسان و مأموران مخفی خود از نقشه آنها با خبر شده و مقابله به مثل کردند و در نهایت خندق را کردند و در این جنگ نیز با استفاده از نظر سلمان فارسی و دلاوری حضرت علی - علیه السلام - و تدبیر پیامبر - صلی الله علیه و آله - دشمنان اسلام شکست خورده و با خواری تمام از مدینه برگشتند.

معرفی منابع جهت مطالعه بیشتر:

۱. ناسخ التواریخ، محمدتقی لسان‌الملك (سپهر).
۲. ینابیع المودة، شیخ سلیمان بلخی قندوزی.
۳. تاریخ یعقوبی، ابن‌واضح یعقوبی.
۴. فروغ‌الدبیت، جعفر سبحانی.
۵. فرازهایی از زندگانی پیامبر اسلام، جعفر سبحانی.

۶. تاریخ پیامبر اسلام(ص)، دکتر آیتی.

پی نوشتها:

- [۱] . پیشوائی، مهدی، زندگانی حضرت پیامبر اکرم - صلی الله علیه و آله - چاپ دانشگاه آزاد اسلامی، چاپ دوم، ۱۳۷۸، ص ۱۷۲، و قمی، عباس، منتهی الآمال، قم، انتشارات هجرت، چاپ هشتم، ۱۳۷۳، ج ۱، ص ۱۳۹.
- [۲] . مفید، ارشاد، قم، مؤسسه آل البيت، چاپ اول، ۱۴۱۳ هـ ج ۱، ص ۹۶. و سبحانی، جعفر، فروغ ابدیت، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، چاپ هشتم، ۱۳۷۲، ج ۲، ص ۱۲۵.
- [۳] . سبحانی "پیشین"، ص ۱۲۳، واقدمی، مغازی، ج ۲، ص ۴۴۱.
- [۴] . همان، ص ۱۲۴.